

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

(оновлений)

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА»

ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАЙНЯТЬ

Тема 1. Періодизація історії міжнародного права

План

(2 години)

1. Поняття міжнародного права.
2. Поняття, предмет, метод і система історії міжнародного права як науки та учбової дисципліни.
3. Підходи до періодизації історії міжнародного права.
4. Основні концепції щодо виникнення міжнародного права.

Рекомендована література:

Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. Москва : Міжнар. Відносини, 1990.

Батлер У. Е. Історія міжнародного права : галузь теорії і учбова дисципліна / під ред. А. И. Дмитрієва, У. Е. Батлера. Видавництво 2-е, доп. і перераб. Одеса: Фенікс, 2013. С. 7 - 53.

Буткевич О. В. Цивілізаційні критерії в теорії міжнародного права : на прикладі дослідження історії міжнародного права // Міжнародне право як основа сучасного світопорядку. Liber Amicorum до 75-річчя проф. В. Н. Денисова: моногр. / авт. кол.; під ред. А. Я. Мірошника, С. А. Мірошник, Т. В. Короткого. Київ; Одеса: Фенікс, 2012. С. 353 - 396.

Буткевич О. В. Історія міжнародного права. Київ : Ліра. 2019. 412 с.

Дмитрієв А. И. Концепція періодизації історії міжнародного права // Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. Видавництво 2-е, доп. і перераб. Одеса: Фенікс, 2013. С. 54 - 69.

Савчук К.О. Історія міжнародного права. Курс лекцій. Київ: Фенікс, 2021. 140 с.

Пацация М. Ш. До питання про походження міжнародного права. URL: <http://www.law.edu.ru/doc/document.asp?docID=1135823>

Тема 2. Міжнародне право Стародавнього світу

План

(4 години)

1. Загальна характеристика розвитку міжнародного права Стародавнього світу.
2. Особливості міжнародного права Месопотамії і Єгипту. Статус посланців, гінців, династичні шлюби, дань і подарунки. Мирні договори.
3. Особливості міжнародного права Індії. Ідеї регламентації міждержавного спілкування в Законах Ману, «Артхашастрі» Каутільї.
4. Особливості міжнародного права Китаю. Концепція «серединного царства» і доктрина Сина Неба. Формування поглядів на правові начала спілкування між державами у вченні Конфуція.
5. Особливості міжнародного права Древньої Греції. Інститут проксенії. Внутрішньо-грецьке міжнародне право.
6. Особливості міжнародного права Давнього Риму. Типи і види міжнародних договорів. Обґрунтування Цицероном «права народів». Дипломатичні відносини Давнього Риму.

Теми рефератів:

1. Інститут проксенії в Стародавній Греції.
2. Інститути договірної права стародавнього періоду
3. Формування інститутів посольського права в Стародавньому світі.

4. Особливості інститутів права війни в Стародавньому світі.
5. Зародження міжнародно-правових вчень в Давньому світі.

Рекомендована література

Союзний договір, укладений між хеттським царем Хаттусилисом III і єгипетським фараоном Рамсесом II (1258 р. до н.е.) // Хрестоматія з історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 36 – 38.

Договори між грецькими державами // Хрестоматія з історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 164 – 167, 210 – 211, 223, 226 – 227, 230 – 231, 252, 255, 301.

Каллиев світ // Хрестоматія з історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Уклад. Д. В. Кузнецов. – Благовещенськ, 2013. С. 191 – 192.

Союз спартанців з персами // Хрестоматія з історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 215 – 216.

Анталкидов світ, 387 р. до н.е. // Хрестоматія з історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 224 – 226.

Другий Афінський морський союз // Хрестоматія з історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 227.

Повстання Спитамена // Хрестоматія з історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 264 – 265.

Мирний договір Антіоха III з Римом (188 р. до н.е.) // Хрестоматія з історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 287 – 288.

Договори Риму з Карфагеном до початку Пунічних воєн // Хрестоматія з історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 338 – 339.

Мирний договір Риму з Карфагеном після Першої Пунічної війни (241 р. до н.е.) // Хрестоматія з історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 342 – 343.

Умови світу з Філіпом Македонським // Хрестоматія з історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 371.

Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. Москва : Міжнар. відносин, 1990. С. 14 – 48.

Буткевич О. В. Міжнародне право Стародавнього Світу : підручник. Київ : Україна, 2004. 864 с.

Буткевич О. В. У витоків міжнародного права. Спб.: Вид-во Р. Асланова «Юридичний центр Прес», 2008. 881 с.

Грабар В. Е. Первинне значення римського терміну *jus gentium* // Антологія української юридичної думання. У 10 т. Т.8 : Міжнародне право / Упорядники : В. Н. Денисов, К. О. Савчук; відп. Ред. В. Н. Денисов. Київ : Юридична книга, 2004. С. 476 – 508.

Тема 3. Міжнародне право Середніх віків

План

(2 години)

1. Особливості міжнародного права Середніх віків. Основні суб'єкти міжнародного права і динаміка їх розвитку.
2. Становлення нової системи договірних зносин і нових суб'єктів міжнародного права в Європі.
3. Особливості та характерні риси інститутів середньовічного міжнародного права (статус іноземців, репресалії, морське право, право війни, арбітраж).
4. Особливості середньовічного міжнародного права мусульманського світу.
5. Розвиток середньовічного міжнародного права Індії і Китаю.

Теми рефератів:

1. Формування міжнародного права в Візантії.
2. Роль церкви в становленні міжнародного права в епоху Середньовіччя.
3. Розвиток міжнародно-правових вчень в період Середньовіччя.
4. Формування галузі морського права в Середньовіччі.
5. Інститути права війни в Середні віки.
6. Нові інститути посольського права в Середньовічну епоху.

Рекомендована література

Декрети про Божий світ // Хрестоматія по історії міжнародних відносин.
Кн. 2: Середні віки / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 497 - 500.

Диктат Папи (1075 р.) // Хрестоматія по історії міжнародних відносин.
Кн. 2: Середні віки / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 502 - 503.

Тордесильяський договір між Іспанією і Португалією про розділ світу (7 червня 1494 р.) // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 2: Середні віки / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 1168 - 1169.

Аугсбургський релігійний світ (25 вересня 1555 р.) // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 2: Середні віки / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 1203.

Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. Москва : Міжнар. Відносини, 1990. С. 49 - 93.

Буткевич О. В. Міжнародне правосуддя в середні віки // Інститути міжнародного правосуддя : навчальний посібник / під ред. В. Л. Толстых. Москва : Міжнар. відносини, 2014. С. 82 - 102.

Буткевич О.В. Міжнародне право Середніх віків. Київ. 2008. 672 с.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. Видавництво 2-е, доп. і перераб. Одеса : Фенікс, 2013. С. 97 - 121.

Лукашук И. И. Право міжнародної відповідальності. Москва : Волтерс Клувер, 2004. С.23 - 31.

Сарсембаев М. А. Міжнародне право в історії Казахстану і Середньої Азії : Навчальний посібник. Алма-Ата: Аha mili, 1991. С. 5 - 75.

Тарасов О. В. Зародження ідеї міжнародного права в християнському богослов'ї Середніх віків // Проблеми законності: акад. зб. наук. ін. / відп. ред. В. Я. Тацій ; редкол. В. Тацій [та ін.]. Харків : Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2004. Вип. 66. С. 122 - 128.

Тема 4. Вестфальська система міжнародного права.

План

(4 години)

1. Міжнародно-правове значення Вестфальської системи договорів 1648 року.
2. Формування міждержавної міжнародної правової системи. Утворення національних держав як основного суб'єкта міжнародного права і доктрина національно-державного суверенітету.
3. Особливості формування інститутів, галузей та принципів міжнародного права.

Теми рефератів:

1. Тридцятирічна війна (1618-1648): причини і наслідки.
2. Принцип свободи релігії за Вестфальською системою.
3. Становлення концепції прав людини за Вестфальською системою.

Рекомендована література

Буткевич О. В. Історія міжнародного права. Київ : Ліра. 2019. С. 258-301.

Оснабрюкский мирний договір (15 травня 1648 р.) // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 2: Середні віки / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 1231 - 1233.

Мирний договір (24 жовтня 1648 р.) // Мюнстера Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 2: Середні віки / Уклад. Д. В. Кузнецов. Благовещенськ, 2013. С. 1233 - 1234.

Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. Москва : Міжнар. відносини, 1990. С. 94 - 100.

Дмитрієв А.І. Вестфальський мир 1648 р. і сучасне міжнародне право. Київ, 2001.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. Видавництво 2-е, доп. і перераб. Одеса : Фенікс, 2013. С. 122 - 190.

Гроций Г. Про право війни і миру. Москва : Держ. видавництво юрид. літ., 1956. 868 с.

Тема 5. Міжнародно-правовий статус Київської Русі і розвиток міжнародного права Козацької України

План

(2 години)

1. Київська Русь як суб'єкт міжнародно-правових відносин.
2. Договірне право Київської Русі. Договори зі скандинавськими племенами, договори з Візантією 911-944 рр. Розвиток міжнародного права в епоху Ярослава Мудрого.
3. Проблеми війни та миру. Теоретичне осмислення національної єдності з міжнародно-правових позицій «В слові о законі и благодати» митрополита Іларіона, «Повчання Володимира Мономаха» і «Слово о полку Игореве».
4. Закони і звичаї війни, участь Галицько-Волинського князівства в XII – на початку XIII ст. у міжнародних відносинах.
5. Становлення Запорізької Січі як самостійного суб'єкта міжнародно-правових відносин.
6. Функціонування посольського права Запорізької Січі і Гетьманщини.

Теми рефератів:

1. Міжнародно-правова політика в період національно-визвольної боротьби українського народу.
2. Договірна практика Богдана Хмельницького, зв'язки з Кримським ханством, Річчю Посполитою і Московською державою.
3. Пріоритетні напрями зовнішньої політики доби Гетьманщини.
4. Боротьба за національний суверенітет гетьманів України (І.Виговський, Ю. Хмельницький, П. Дорошенко, І. Мазепа, П. Орлик).

Рекомендована література

Брайчевский М. Ю. До питання про правовий зміст першого договору Русі з греками // Радянський щорічник міжнародного права, 1982. Москва : Наука, 1983. С. 276 - 297.

Брайчевский М. Ю. Про перші договори Русі з греками // Радянський щорічник міжнародного права, 1978. Москва : Наука, 1980. С. 264 - 284.

Горський А. А. До питання про російсько-візантійський договір 907 р. // Східна Європа в давнину і середньовіччя: Міжнародна договірна практика Древньої Русі. ІХ Читання пам'яті члена-кореспондента АН СРСР В. Т. Пашуто. Матеріали до конференції. Москва, 1997. С. 6 - 10.

Договори Русі з Візантією Х століття // Пам'ятники росіянина права / Під ред. С. В. Юшкова. Москва : Юрид. літ., 1952. Вип. 1. С. 3 - 70.

Малингуди Я. Російсько-візантійські договори Х ст. у світлі дипломатики // Візантійський літопис. Москва, 1997. Т. 57 (82). С. 58 - 87.

Фетисов А. А. Ритуальний зміст клятви зброєю в російсько-візантійських договорах Х ст. : порівняно-типологічний аналіз // Слов'янський альманах 2001. Москва : «Индрик», 2002. С. 36 - 46.

Задорожній О. В. Генезу міжнародної правосуб'єктності України. Київ : К.І.С., 2014. С. 213 - 270.

Історія держави і права України : підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Рум'янцев та ін. ; за ред. В. Д. Гончаренка. Харків : Право, 2013. С. 71 - 231.

Документи Б. Хмельницького / за ред. І. Крип'якевича. Київ : Вид-во АН УРСР, 1961. 739 с.

Тема 6. Класичне міжнародне право XVII - початку XIX ст.

План

(4 години)

1. Велика французька революція як рушійна сила класичного міжнародного права.
2. Міжнародно-правові новели в «Пропозиціях» Вольнея, проекти Декларацій міжнародного права абата Грегуара, Декларація прав людини і громадянина 1789 р.
3. Особливості інститутів, галузей класичного міжнародного права.

Теми рефератів:

1. Декларація про незалежність США 1776 г. та її значення.
2. Право міжнародних договорів в класичний період.
3. Розвиток посольського права в XVII - початку XIX ст.
4. Розвиток інституту міжнародної правосуб'єктності в класичний період.
5. Право війни, інститут нейтралітету в класичному міжнародному праві.
6. Становлення інституту гуманітарного права в класичний період.
7. Формування нових інститутів морського права в класичний період.
8. Концепція захисту прав людини в класичний період.

Рекомендована література

Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. Москва : Міжнар. Відносини, 1990. С. 100 - 121.

Буткевич О. В. Історія міжнародного права: підручник. – видання 2-ге – Київ : Вид. Ліра-К, 2019 с. 258-301.

Ваттель Э. Право народів або принципи природного права, що застосовуються до поведінки і справ націй і суверенів. Москва : Держюрисвид., 1960. 719 с.

Грабарь В. Э. Матеріали до історії літератури міжнародного права в Росії (1647 - 1917); науч. ред.: У. Э. Батлер. Москва : Зеркало, 2005. 888 с.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. Видавництво 2-е, доп. і перераб. Одеса: Фенікс, 2013. С. 191 - 215.

Мартенс Ф. Ф. Современное международное право цивилизованных народов. Москва, 1996.

Декларація незалежності США від 4 липня 1776 р. URL: <http://www.hist.msu.ru/ER/Text/indpndnc.htm>

Французька Декларація прав людини і громадянина від 26 серпня 1789 р. URL: <http://www.agitclub.ru/museum/revolution1/1789/declaration.htm>

Тема 7. Становлення і розвиток науки міжнародного права в класичний період XVII-XVIII ст.

План

(2 години)

1. Гуго Гроцій – засновник науки міжнародного права.
2. Міжнародно-правове вчення німецьких філософів – І. Кант та Г. Гегель.
3. Основні напрями міжнародно-правових течій: природно-правова і позитивістська. Б. Спіноза, Т. Гоббс, С. Пуфендорф, І. Беніам, Дж. Остін.
4. Розвиток позитивістського напрямку в науці міжнародного права. Особливості англо-американської системи позитивізму.
5. Становлення вітчизняної науки міжнародного права.

Теми рефератів:

1. Наука міжнародного права в Російській Імперії в XVIII-XIX ст.
2. Харківська школа міжнародного права.
3. Київська школа міжнародного права.

Рекомендована література

Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. Москва : Міжнар. Відносини, 1990. С. 140 - 162.

Буткевич О. В. Історія міжнародного права: підручник. Видання 2-ге. Київ : Вид. Ліра-К, 2019. С. 258-301.

Версальський мирний договір / під ред. Ю. В. Ключникова, А. Сабанина. Москва : НКЗС, 1925. 198 с.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. Видавництво 2-е, доп. і перераб. Одеса: Фенікс, 2013. С. 325 - 437.

Мережко А. А. История международно-правовых учений. Київ. 2004. 296 с.

Мережко А. А. Російська наука міжнародного права в період Першої світової війни. Одеса: Фенікс, 2014. 224 с.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. Видавництво 2-е, доп. і перераб. Одеса: Фенікс, 2013. С. 325 - 437.

Сарашевский Ю. Л. Роль Ліги Націй у формуванні права біженців // Білоруський журнал міжнародного права і міжнародних відносин. Вип №1. 2000. URL : <http://evolutio.info/content/view/339/51/>

Тема 8. Міжнародні конференції та конгреси XIX ст. Історичні передумови становлення сучасного міжнародного права.

План

(2 години)

1. Конференції та конгреси ХІХ ст. як нові організаційно-правові форми міжнародних відносин.
2. Віденський конгрес 1815 р. Створення Віденської системи міжнародного правопорядку, її основні принципи.
3. Паризький (1856 р.) та Берлінський (1878 р.) конгреси. Їх вплив на міжнародне право.
4. Берлінська конференція 1884 - 1885 рр.
5. Гаазькі конференції світу 1899 і 1907 рр. Вплив міжнародного права на гуманізацію правил ведення війни.

Тема рефератів:

1. Віденський конгрес 1815 р.. Аахенський конгрес 1818 р. і розвиток дипломатичного права.
2. Розвиток законів і звичаїв війни в ХІХ – на початку ХХ ст.
3. Формування інститутів гуманітарного права в ХІХ ст.
4. Розвиток міжнародного морського і річкового права в ХІХ ст.

Рекомендована література

Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. Москва : Міжнар. Відносини, 1990. С. 121 - 139.

Буткевич О.В. Історія міжнародного права. Київ : Ліра. 2019. С. 258-301.

Даневский В. П. Підстави міжнародного права, його принципи і мета // Антологія української юридичної думання. У 10 т. Т.8 : Міжнародне право / Упорядники : В. Н. Денисов, К. О. Савчук; відп. ред. В. Н. Денисов. Київ : Юридична книга, 2004. С. 226 - 243.

Дмитрієв А. І. Інститут постійного нейтралітету в міжнародному праві : монографія. Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Київський університет права. Київ : Юрид. думка, 2005. 312 с.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. Видавництво 2-е, доп. і перераб. Одеса: Фенікс, 2013. С. 216 - 324.

Каченовский Д. И. Курс міжнародного права // Антологія української юридичної думання. У 10 т. Т.8 : Міжнародне право / Упорядники : В. Н. Денисов, К. О. Савчук; відп. ред. В. Н. Денисов. Київ : Юридична книга, 2004. С. 77 - 108.

Сарсембаев М. А. Міжнародне право в історії Казахстану і Середньої Азії : Навчальний посібник. Алма-Ата: Аha mili, 1991. С. 5 - 75.

Стоянов А. Н. Нариси історії і догматизму міжнародного права // Антологія української юридичної думання. У 10 т. Т.8 : Міжнародне право / Упорядники : В. Н. Денисов, К. О. Савчук; відп. ред. В. Н. Денисов. Київ : Юридична книга, 2004. С.191 - 222.

Тема 9. Версальська система міжнародного права

План

(2 години)

1. Міжнародне право під час Першої світової війни. Версальський мир 1919 р.
2. Формування Версальської системи міжнародних відносин.
3. Ліга Націй: створення, структура, функції і повноваження.
4. Ліга Націй і її міжнародна правосуб'єктність.

Теми рефератів:

1. Версальський мир і його наслідки.
2. 14 пунктів Вудро Вільсона і міжнародне право.
3. Інститут міжнародно-правового визнання в ХІХ ст.

Рекомендована література

Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. Москва : Міжнар. Віднос, 1990. С. 140 - 162.

Версальський мирний договір / під ред. Ю. В. Ключникова, А. Сабанина. Москва : НКЗС, 1925. 198 с.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. Видавництво 2-е, доп. і перераб. Одеса: Фенікс, 2013. С. 325 - 437.

Мережко А. А. Російська наука міжнародного права в період Першої світової війни. Одеса: Фенікс, 2014. 224 с.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. Видавництво 2-е, доп. і перераб. Одеса: Фенікс, 2013. С. 325 - 437.

Статут Ліги Націй від 28 червня 1919 р. // Міжнародне публічне право. Сб. док.: у 2 ч. / сост. і авт. вступ. статті К. А. Бекашев, Д. К. Бекашев. Москва : ТК Велбі, Вид-во Проспект, 2006. Ч.1. С. 37 - 43.

Сарашевский Ю. Л. Роль Ліги Націй у формуванні права біженців // Білоруський журнал міжнародного права і міжнародних відносин. Вип. №1. 2000. URL: <http://evolutio.info/content/view/339/51/>

Тема 10. Міжнародне право в період між Першою і Другою світовими війнами

План

(2 години)

1. Суперечності Версальської системи міжнародних відносин та їх вплив на характер і зміст міжнародного права.
2. Гаазька та Генуезька конференції 1922 р. Формування нових міжнародно-правових інститутів.
3. Локарнская конференція 1925 р. і її наслідки.
4. Мюнхенська угода 1938 року. Радянсько-німецький пакт 1939 року та «таємні протоколи» до пакту. Їх правова природа та юридична сила.

Теми рефератів:

1. Декрет про мир (8 листопада 1917 р.) і міжнародне право.
2. Причини краху системи колективної безпеки в межах Ліги Націй.

Рекомендована література

Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. Москва : Міжнар. Відносини, 1990. С. 140 - 162.

Буткевич О. В. Історія міжнародного права: підручник. – видання 2-ге – К.: Вид. Ліра-К, 2019. С. 258-301.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. Видавництво 2-е, доп. і перераб. Одеса: Фенікс, 2013. С. 325 - 437.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. Видавництво 2-е, доп. і перераб. Одеса: Фенікс, 2013. С. 325 - 437.

Тема 11. Україна в міжнародно-правових стосунках в період між Першою і Другою світовою війною

План

(2 години)

1. Міжнародно-правовий статус України в період 1917 - 1920 рр.
2. Міжнародне становище і дипломатичні відносини УНР.
3. Зовнішня політика Української держави періоду Павла Скоропадського. Формування дипломатичної та консульської служби.
4. Орієнтири зовнішньої політики директорії. Дипломатична діяльність ЗУНР.
5. Ризький мир 1921 року. Міжнародна правосуб'єктність радянської України до створення СРСР 1922 р.

Рекомендована література

Задорожній О. В. Генезу міжнародної правосуб'єктності України. Київ : К.І.С., 2014. С. 355 - 469.

Мирний договір між Росією і Україною, з одного боку, і Польщею з іншою. Підписаний в м. Ризі 18 березня 1921 р. Москва, 1921. 97 с.

Михутина И. Український Брестський світ. Москва : Європа, 2007. 288 с.

Стрельникова І. Ю. Організаційно - правові засади функціонування зовнішньополітичного відомства в УСРР (1917-1929 рр.). Харків : Право, 2012. 200 с.

Радянсько-німецькі стосунки від переговорів у Брест-Литовське до підписання Рапалльського договору : в 2-х т. Москва : Політвидав, 1968-1971.

Тарасов О. В. Міжнародно- правова легітимізація УНР. Доповідь на «круглому столі» «Історія українського парламентаризму (до 100 - річчя утворення Української Центральної Ради)» (м. Харків, 27 квітня 2017 р.) // Вісник Національної академії правових наук України. 2017. № 2. С. 221-222.

Тема 12. Зміни у міжнародних відносинах та міжнародному праві під впливом Другої світової війни. Створення ООН.

План

(2 години)

1. Друга світова війна та її роль в оновленні системи міжнародних відносин після Другої світової війни.
2. Роль конференцій Другої світової війни для боротьби з фашизмом та встановленні нової системи міжнародного світопорядку. Значення рішень Ялтинської та Потсдамської конференцій.
3. Основні етапи створення ООН.
4. Міжнародний військовий трибунал (Нюрнберзький трибунал).
5. Міжнародний військовий трибунал для Далекого Сходу (Токійський трибунал).

Теми рефератів:

1. Атлантична хартія 1941 р., Тегеранська конференція 1943 р. і формування нової системи міжнародного світопорядку.
2. Думбартон-Окська конференція 1944 р. і формування Статуту ООН.

Рекомендована література

Нюрнберзький процес: сб. матеріалів: в 8 т. Москва : Юрид. літ., 1987-1999.

Нюрнберзький процес. Суд над нацистськими судьями: Сб. матеріалів. Москва : Юрид. літ., 1970. 352 с.

Рагинский М. Ю. Мілітаристи на лаві підсудних. По матеріалах Токійського і Хабаровського процесів. Москва : Юрид. літ., 1985. 365 с.

Релинг Б., Кассезе А. За кулісами Токійського процесу / Пер. з англ. А. П. Євсєєва. Харків : Юрайт, 2015. 192 с.

Тема 13. Сучасна система міжнародного права.

План

(2 години)

1. Військово-політичне протистояння держав у другій половині ХХ ст.
2. «Холодна війна» і розвиток міжнародного права.
3. «Гонка озброєнь» як характерна риса міждержавних відносин у другій половині ХХ ст.
4. Роль принципів та норм міжнародного права у розпаді колоніальної системи.
5. Основні інститути міжнародного права у ХХ ст. Кодифікація міжнародного права.
6. Особливості сучасної системи міжнародного права.

Рекомендована література

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. Видавництво 2-е, доп. і перераб. Одеса: Фенікс, 2013. С. 438 - 504.

Каламкарян Р. А. Кодифікація міжнародного права і сучасний світопорядок. Москва : Наука, 2008. 271 с.

Шкіряників Ф. И., Кривчикова Э. С. Комісія міжнародного права ООН. Москва : Міжнар. Відносини, 1977. 99 с.

Лукашук И. И. Право міжнародної відповідальності. Москва : Волтерс Клувер, 2004. С. 50 - 62.

Мовчан А. П. Кодифікація і прогресивний розвиток міжнародного права. Москва : Юрид. літ., 1972. 216 с.

Доповіді Комісії міжнародного права ООН 1949 - 2019 рр. URL: <http://legal.un.org/ilc/sessions/65/65sess.htm>

Тема 14. Україна в міжнародно-правових відносинах кінця XX - початку XXI ст.

План

(2 години)

1. Міжнародне правонаступництво України відносно колишнього СРСР у сфері міжнародних договорів, державної власності, державних архівів і державних боргів.
2. Демаркація і делімітація державних кордонів України. Врегулювання питань розділу Чорноморського флоту.
3. Міжнародна правосуб'єктність України на початку XXI ст. Міжнародно-правова діяльність України у рамках ООН і універсальних міжнародних організацій.
4. Участь України в діяльності Ради Європи і інших регіональних міжнародних організацій. Європейський Суд з прав людини і Україна.
5. Міжнародно-правова співпраця України з Європейським Союзом та НАТО.

Рекомендована література

Алма-атинська декларація від 21 грудня 1991 р. URL: <http://www.cis.minsk.by/page.php?id=178>

Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990 р. // Відомості Верховної Зароди УРСР. 1990. № 31. С. 429.

Державний суверенітет в умовах європейської інтеграції : монографія / за ред. Ю. П. Битяка, І. В. Яковюка. Київ, 2012. 336 с.

Задорожній О. В. Міжнародне право в міждержавних відносинах України і Російської Федерації 1991-2014. Київ : К.І.С., 2014. 960 с.

Заява Верховної Зароди України з приводу укладення Україною Догоди про Співдружність Незалежних Держав від 20 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 13. С. 180.

Караман І. В. Рішення Міжнародного Суду у справі про морську делімітацію в Чорному морі (Румунія проти України) : переклад і коментар. Одеса : Фенікс, 2012. 214 с.

Кулеба Д. І. Доля України в міжнародних організаціях. Правова теорія і практика. Київ : Промені, 2007. 304 с.

Мірошник А. Я. Правонаступництво України щодо міжнародних договорів СРСР. Київ : Юрид. думка, 2005. 424 с.

Перевезенцев О. Ю. Міжнародно-правове регулювання інституту правонаступництва держав щодо міжнародних договорів. Київ : Знання, 2007. 262 с.

Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Зароди Української РСР від 24 серпня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 38. С. 502.

Тарасов О. В. Суб'єкт міжнародного права : проблеми сучасної теорії. Харків : Право, 2014. С. 81 - 88, 260 - 281.

Яковюк І. В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз: монографія. Харків: Право, 2013. 760 с.